

חיזור או הטרה מינית?

מיליוני נשים בכל רחבי הגלובוס הצטרפו בחודש האחרון לקמפיין #MeToo ברשת. הקמפיין חשף עוד ועוד חוויות של הטרדות מיניות של נשים (וגם של גברים) שהחליטו לשתף ולהיחשף, לעיתים בפעם הראשונה, באופן פומבי, ולא הותירו לנו ברירה, אלא להסתכל למציאות בעיניים ולהתמודד עם הסוגיות שהיא מציפה.

השיח המתעורר הוא ההזדמנות שלנו כמורות/מורים וכאנשי ונשות חינוך להציף את הנושא גם בכיתה. הטרדות מיניות מתרחשות גם בבית הספר ורוב התלמידים והתלמידות לא פונות/ים לעזרה. לא תמיד ברור אם הערה בהפסקה, הודעה בווטסאפ, מישוש או נגיעה הם מעשה "קונדס", חיזור או שהם באמת הטרדה.

בקובץ 3 מערכים מתוך הספר "שעת דיאלוג- ספר הפעלות לשעת חינוך" העוסקים בדילמות ומצבים הקשורים בהטרדה מינית בבית הספר ובכלל. וכן קישורים לכתבות וסרטונים מעניינים שאפשר להביא לכיתה.

"רציתם שנפתח את הרגליים אבל פתחנו את הפה במקום עכשיו תראו : יש לנו בתוך הפה עוד מיליון פיות של כל הנשים שהיו כאן לפני"

עדי קיסר / "הגיע הזמן"

חיזור או הטרדה מינית?

המחנכת תחלק את הכיתה לקבוצות של 4-5 תלמידים/ות (קבוצות מעורבות או חד מיניות לבחירתה). כל קבוצה תקבל שני חצאי בריסטול בשני צבעים. על אחד מהם רשומה הכותרת "חיזור" ועל השני "הטרדה מינית".

כל קבוצה תתבקש לרשום על כל אחד משני חצאי הבריסטול את האסוציאציות שלה לכל אחת מן הכותרות ואת המאפיינים של התופעה. במליאה, כל קבוצה תוזמן להניח את הבריסטולים במרכז המעגל ולהסביר את שכתבה. המחנכת תשאל את התלמידות/ים:

האם ההבדלים היו ברורים?

האם הייתה הסכמה בקבוצה או שהיו חילוקי דעות?

מה חידד עבורכן/ם התרגיל הזה בהבחנה בין הטרדה מינית וחיזור?

המחנכת תקריא בפני התלמידות/ים את ההגדרה החוקית המקובלת להטרדה מינית מתוך תקציר החוק למניעת הטרדה מינית. ניתן למצוא את החוק המלא בקישור זה.

חיזור	הטרדה מינית
הודי	חד־צדדי
בחירה	כפיה
שוויון	כוחנות
מחמיא	משפיל
נגיעה נעימה ורצויה	נגיעה לא נעימה ולא רצויה
חוקי	לא חוקי
קרבה	פולשני ומפחיד
הרגשה של שמחה	הרגשה של כעס ועצב
הערכה עצמית חיובית	הערכה עצמית שלילית
הרגשה טובה	הרגשה רעה
יוצר משיכה	יוצר דחייה
מחמיא	משפיל
תחושת שליטה	תחושת חוסר אונים
רצוי	לא רצוי

המחנכת תציין בפני התלמידות/ים: אם אתן/ם מרגישות/ים שהוטרדתם, חשוב לומר זאת למי שמטריד/ה אתכן/ם על מנת שיידע/תדע שההתנהגות הזו אינה נעימה לכן/ם. בנוסף, כדאי לדבר על זה עם חבר/ה, עם ההורים, המחנכת, מורה או כל מבוגר שאתן/ם סומכות/ים עליו.

ניתן לפנות גם [למרכזי הסיוע לנפגעות](#)

[ולנפגעי תקיפה מינית.](#)

החוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח-1998, מגדיר חמישה סוגי התנהגות המהווים הטרדה מינית וקובע שהתנהגות כזו היא בגדר עבירה פלילית שעונשה מאסר, ועוולה אזרחית המאפשרת לבית המשפט לפסוק פיצוי ללא הוכחת נזק.

המעשים שעל-פי החוק הם בגדר הטרדה מינית:

סחיטה באיומים - כאשר המעשה שהאדם נדרש לעשותו הוא בעל אופי מיני.

מעשים מגונים - סעיף זה מפנה לעבירה פלילית שקיימת מזה עשרות שנים בחוק העונשין הפלילי.

הצעות חוזרות בעלות אופי מיני, המופנות לאדם אשר הראה למטריד כי אינו מעוניין בהצעות האמורות (כאשר ההצעות מוצעות תוך כדי ניצול יחסי מרות, תלות, חינוך או טיפול - זו הטרדה מינית גם אם המוטריד לא הראה למטריד כי אינו מעוניין בהצעות).

התייחסויות חוזרות המופנות לאדם, המתמקדות במיניותו, כאשר אותו אדם הראה למטריד כי אינו מעוניין בהתייחסויות האמורות (כאשר ההתייחסויות נעשות תוך כדי ניצול יחסי מרות, תלות, חינוך או טיפול - זו הטרדה מינית גם אם המוטריד לא הראה למטריד כי אינו מעוניין בהצעות).

התייחסות (אפילו חד פעמית) מבזה או משפילה המופנית לאדם ביחס למינו או למיניותו, לרבות נטייתו המינית.

החוק עוסק בהרחבה בתחום הטרדה המינית במקום העבודה, ובאחריותם של המעסיקים לפעול למניעת הטרדה מינית במקום עבודתם.

החוק מטיל חובה על המדינה, כוחות הביטחון (צה"ל, משטרה, שירות בתי הסוהר) ומוסדות להשכלה גבוהה, לפעול למניעת הטרדה מינית במסגרת מוסדות אלו.

סיטואציות מבלבלות

המחנכת תחלק את התלמידות/ים לקבוצות ותבקש מהתלמידות/ים בכל קבוצה לחשוב על מקרים שבהם קיימת התלבטות כלשהי הקשורה בהטרדה מינית. למשל: התלבטות כיצד לנהוג מול מקרה של הטרדה מינית, התלבטות האם בכלל מדובר במקרה של הטרדה מינית או לא.

במליאה, כל קבוצה תוזמן להציג את המקרה שעליו חשבה. שאר התלמידות/ים יוזמנו להגיב ולהביע את דעתם/ן, לבטיהם/ן ותחושותיהן/ם.

המחנכת תשאל את התלמידות/ים :

האם ההבדלים היו ברורים?

האם הייתה הסכמה בקבוצה או שהיו חילוקי דעות?

מה חידד עבורכן/ם התרגיל הזה בהבחנה בין הטרדה מינית וחיזור?

המחנכת תנסה לנסח ביחד עם התלמידות והתלמידים עקרונות מנחים שבאמצעותם ניתן לברר האם הסיטואציה היא אכן הטרדה מינית או לא, וכן שאלות לבחינת ההתנהגות האישית בתוך הסיטואציה.

דוגמאות למקרים אפשריים לבחינה:

- < משחק אמת או חובה שבו תלמידה נדרשת לעשות משהו בעל אופי מיני שאינה מעוניינת בו
- < הודעות ווטסאפ חוזרות של תלמיד בכיתה בעלות אופי מיני לתלמידות
- < תמונות עירום שתלמיד שולח לתלמידה בווסטאפ/סנאפצ'ט
- < תלמידה שהתלמידים בכיתה המציאו עליה שיר שמציג אותה כזולה, "נותנת"
- < תלמיד שהמציאו עליו שיר שמתייחס לנטיה המינית שלו ולאיך שהוא נראה
- < תלמידה שהולכת בלבוש מאוד חשוף ופרובוקטיבי, האם יש לזה קשר להטרדות מיניות?
- < נערה שהחבר שלה לוחץ עליה לקיים איתו יחסי מין והיא לא בטוחה שהיא רוצה...
- < נערה שהולכת עם חברים למסיבה ומרגישה שנצמדים אליה בזמן הריקודים

הגשתי תלונה על הטרדה מינית

המחנכת תחלק את הכיתה לקבוצות מעורבות של בנים ושל בנות. כל קבוצה תקבל סיפור על הגשת תלונה על הטרדה מינית.

כל קבוצה תתבקש לסמן בתוך הסיפור את תיאורי ההטרדה של התלמידה, ותדון האם התלונה היתה מוצדקת ומה לדעתם/ן צריך לעשות כשחבר/ה מספר/ת לנו על מקרה של הטרדה שחווה/חותה.

אפשרות נוספת היא לקיים בכיתה סביב המקרה מעין "משפט" שבו קבוצה אחת תייצג את הנערה, קבוצה אחת את הנער וקבוצה אחת תשמש כמושבעים. כל קבוצה תצטרך להכין את רשימת הטיוענים שלה ונאום סיכום ולהציג אותם בפני הכיתה. הקבוצה השלישית המורכבת מחבר המושבעים תצטרך להחליט מה גזר הדין במקרה זה. מצ"ב מקרה לדוגמא (אפשר גם לנסח יחד מקרה אחר בכיתה).

החלטתי להגיש תלונה נגד אלירן מהכיתה המקבילה בבית הספר בגין הטרדה מינית, לאחר שבמשך 4 פעמים במועדים שונים הוא הטריד אותי.

הפעם הראשונה היתה לפני כחודש. הוא שלח לי הודעה בסנאפצ'ט בהפסקה: "את סקסית בטירוף, בא לי עליך!" הייתי המומה ולא יכולתי להגיב, אחרי ההפסקה נעצתי בו מבט כועס והלכתי, בתקווה שהבין את הרמז.

יומיים לאחר מכן שוב בהפסקה הוא פגש אותי במסדרון בדרך לקפיטריה. הוא נצמד אלי ואמר: "הג'ינס שלך מדהים, עושה לך גוף פיצוץ!" הרגשתי שהוא ממש בוחן את הגוף שלי בעיניים שלו וזו היתה הרגשה לא נעימה.

מספר ימים אחר כך בסוף היום כאשר הלכתי הוא בדיוק תפס אותי ביד בחצר, נצמד אלי ואמר לי: "אני חולם עליך ביום ובלילה". הוא ניסה לנשק אותי, אבל אני דחפתי אותו וברחתי מהר לחברה שלי שבדיוק יצאה גם כן לחצר. מהזווית של עין יכולתי לראות שני חברים טובים שלו עומדים, מסתכלים עלי וצוחקים.

באותו היום ממש מאוחר בלילה הוא שלח לי הודעה שהוא יודע שגם אני רוצה אותו ושסתם אני מתגרה בו בכוונה, ושלח לי מלא אימוג'י של נשיקות ולבבות.

אין לי מושג איך להפסיק את ההטרדות האלו. כבר לפני חודשיים כשהיינו במסיבה והוא התחיל איתי, אמרתי לו שאני לא רוצה להיות איתו בקשר כלשהו, אבל הוא לא הפסיק. פעם אחר פעם הוא מנסה שוב ושוב. בכל פעם הוא מתעלם מהרמזים הברורים לפיהם אני לא רוצה להיות איתו בקשר. אני מרגישה נורא. תחושת גועל וסלידה. אני מרגישה שהוא והחברים שלו עוקבים אחרי בעיניים שלהם ובוחנים אותי כל הזמן. אפילו לשיעורי ספורט הפסקתי לבוא עם מכנס קצר שלא יסתכל עלי.

בהתחלה לא סיפרתי על זה לאף אחד כי הוא מאוד מקובל בשכבה וגם פחדתי קצת מהחברים שלו.

אבל קשה לי כבר להתרכז, ולא מתחשק לי לבוא יותר לבית הספר כי לא בא לי לפגוש אותו ואני לא מצליחה להתחמק ממנו. חברה שלי נופר אומרת שהוא מהמם ושאני צריכה להרגיש מוחמאת שהוא רוצה אותי, אבל אני לא....

קישורים לכתבות וסרטונים מעניינים שאפשר לקרוא ולדון בכיתה:

- "אני גבר ואני מודה: גם אני הטרדתי!" כתבה מתוך אתר Ynet.
- "למה הקמפיין #metoo מקומם אותי" טור דעה מתוך אתר "סלונה"
- סדרת הסרטונים "זה מטריד" של סיגל אבין שחושפת את הדינמיקה שמאחורי ההטרדות המיניות. כל הסרטונים מבוססים על מקרים אמיתיים (כל הסרטונים מוטמעים בדף הפייסבוק).
- "גם אני" כתבה מתוך אתר ידיעות אחרונות המרכזת עדויות של נשים
- הסרטון של לוסי איוב: "וידויה של מלצרית"
- הסרטון של לוסי איוב: "מכתב לבן שטרם נולד"